

Ἅγιο Δωδεκαήμερο 2014:
Πρὸς Ἐκκλησιασμόν λοιπόν, ἢ ὄχι;
(Ἀναζητώντας τὸ ἀρχαῖον κάλλος τῶν ἐορτῶν)

Ἱ. Ναός Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ Σκοπέλου

«Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ Κάστρον καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Χριστοῦ, τόσον θάλπος ἐθώπευσε τὴν ψυχὴν των, ὥστε ἂν καὶ ἦσαν κατάκοποι, καὶ ἂν ἐνύσταζόν τινες αὐτῶν, ἡσθάνθησαν τόσον τὴν χαρὰν τοῦ νὰ ζῶσι καὶ τοῦ νὰ ἔχωσι φθάσει αἰσίως εἰς τὸ τέλος τῆς πορείας των, εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, ὥστε τοὺς ἔφυγε πᾶσα νύστα καὶ πᾶσα κόπῳσι» (Α. Παπαδιαμαντης, Στὸ Χριστὸ στὸ Κάστρο).

Καθὼς πλησιάζει καὶ πάλι τὸ Ἅγιο Δωδεκαήμερο, μιὰ περίεργη θλίψη ἔρχεται νὰ προστεθεῖ στὰ ὅσα συμβαίνουν γύρω μας. Γιατὶ ὄντως ὅλοι μας, λίγο-πολύ, διαπιστώνουμε πὼς ἐπιχειρεῖται, χρόνο τὸ χρόνο, μιὰ πνευματικὴ καθίζηση, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι νὰ διασαλευτοῦν τὰ ὅσα ἱερὰ καὶ τὰ ὅσα μᾶς ἄφησαν οἱ πατέρες μας ὡς κληρονομιά πολὺτιμη. Κι αὐτὸ φαίνεται στὴ συμπεριφορὰ τῶν νεοελλήνων ἀπέναντι στὴν Ἐκκλησιαστικὴ παράδοση καὶ ζωή.

Ὅμως ἄς πάρουμε τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἀρχή.

Κάποτε, στην προβιομηχανική λεγόμενη εποχή, μέχρι τὰ τέλη περίπου τῆς δεκαετίας τοῦ 1960, ἡ Ἐκκλησία ἦταν τὸ κέντρο τῆς ζωῆς τοῦ πιστοῦ. Καὶ γιὰ νὰ τὸ διατυπώσω πιὸ ἀπλᾶ αὐτὸ θυμίζω, πὼς δὲν ἐννοεῖτο νὰ μὴν ἐκκλησιαστεῖ κάποιος τῇ Νύχτα τῶν Χριστουγέννων, γιατί διαφορετικὰ δὲν καταλάβαινε ὅτι ἦρθαν τὰ Χριστούγεννα. Μάλιστα, γιὰ νὰ εὐφρανθεῖ ὁ κάθε πιστός, ἔπρεπε νὰ προετοιμαστεῖ μέσα στὸ Σαρανταήμερο, νὰ νηστεύει δηλαδή, νὰ κοινωνήσει, νὰ ἀναμένει τὴ Γιορτὴ, γιὰ νὰ νοιώσει ἐπιτέλους αὐτὸ τὸ θάλλος ποὺ κομίζει. Τὴ θαλπωρὴ δηλαδή καὶ τὴ ζεστασιά συντροφευμένη πάντα μὲ τὴ σιγουριά καὶ τὴν κατάνυξη Καὶ γιὰ τὸ καταλάβουμε καλύτερα αὐτὸ δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ σκύψουμε στὸν Παπαδιαμαντικὸ λόγο, ὁ ὁποῖος καὶ προτάθηκε στὴν ἀρχή, γιὰ νὰ μᾶς εἰσαγάγει στὸ ἀνόθευτο καὶ γνήσιο πνεῦμα τῆς Γιορτῆς . Καὶ δὲν εἶναι διόλου τυχαῖο ὅτι στὰ χωριά, ἐκεῖ δηλαδή ποὺ κυριαρχοῦσε τὸ γνήσιο πνεῦμα τῶν ἀπλοϊκῶν πιστῶν, πρόσεχαν πάρα πολὺ τὴ δίαιτά τους, ἀπέχοντας ἀπὸ τὸ κρέας καὶ γαλακτοτυροκομικά, καταλύοντας μονάχα ψάρι, ὄσπρια, ἐλιές, χόρτα καὶ ἄλλα νηστήσιμα. Καὶ τὸ πλέον σημαντικό εἶναι, πὼς ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔκαναν μὲ εὐχαρίστηση καὶ σεβασμὸ στὴν Παράδοση τῶν πατέρων τους. Ἔτσι, ὅταν ἔφτανε ἡ μεγάλη Γιορτὴ ζοῦσαν πραγματικὰ ἐκεῖνο ποὺ ἀναφέρεται στὸ προσόμοιο τῶν Αἰνῶν: τὸ, *«Εὐφραίνεσθε δίκαιοι, οὐρανοὶ ἀγαλλιᾶσθε, σκιρτήσατε τὰ ὄρη Χριστοῦ γεννηθέντος...»*. Κι ἡ εὐφροσύνη αὐτὴ συνεχιζόταν ὅλο τὸ Δωδεκάημερο. Γιατὶ θεωροῦσαν τὶς μέρες αὐτὲς ἱερές, φωτεινὲς καὶ φορτισμένες μὲ πανηγυρικὸ πνεῦμα καὶ ἐόρτιο διάθεση .

Φυσικὰ σήμερα, μὲ τὴν εἴσοδο τοῦ νέου τρόπου ζωῆς καὶ ἐκτιμήσεως τῶν πραγμάτων, ἡ γιορτὴ αὐτὴ τῶν Χριστουγέννων ἔχει ὑποστῇ μιὰ ἀπίστευτη παραποίηση. Γιατὶ Χριστούγεννα θεωροῦνται οἱ στολισμοὶ τῶν σπιτιῶν, τῶν καταστημάτων καὶ τῶν δρόμων. Οἱ ὑπερβολικοὶ ἐξωτερικοὶ φωτισμοί-ὄχι οἱ ἐσωτερικοί-καὶ ἡ ἔντονη

παρουσία τῶν λεγομένων «ρεβεγιόν» ἢ τῶν ἑορταστικῶν διακοπῶν. Ποῦ ὑποκαθιστοῦν τὸ πνεῦμα τῆς γιορτῆς χωρὶς ὥστόσο νὰ βιώνει ὁ σύγχρονος «πιστός», τό, «ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς»καί, γιατί.

Εἰλικρινὰ μιλῶ: Ὁ σημερινὸς πιστός, μὴ ἔχοντας σωστή ἐκκλησιαστικὴ ἀγωγή καὶ μὴ γνωρίζοντας «*πὼς δεῖ πορεύεσθαι*», περιπολεῖ σὲ θάλασσεσ τοῦ αἰωνίου ἄγνωστες. Γι' αὐτὸ καὶ ἐμβιώνει κενὰ μηνύματα καὶ ἔναγχο βίο, ποῦ τελικὰ τὸν ἀποσυντονίζουν πλήρως. Γιατὶ ὑπακούοντας σὲ ἐπιταγὰς καὶ σὲ κελεύσματα τῆς ἐποχῆς του, ἐν πολλοῖς ἄχρηστα, πασχίζει νὰ συντονιστεῖ μὲ αὐτά. Χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ καταλάβει ὅτι μπερδεύεται περισσότερο, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖ ὅλα ὅσα προσφέρει ἡ κατανάλωση καὶ ἡ ἀγορὰ δὲν εἶναι μήτε χρήσιμα, μήτε κι ἀναγκαῖα. Ἔτσι, τὴν παραμονὴ π. χ. τοῦ Ἀγίου Βασιλείου οἱ περισσότεροι ξενυχτοῦν περιμένοντας «νὰ γυρίσει» ὁ χρόνος. Νὰ φύγει δηλαδή ὁ παλιὸς (!) καὶ νὰ «ἔρθει ὁ νέος»!! Καὶ μετροῦν τὶς ὥρες, τὰ λεπτά, τὰ δευτερόλεπτα...Εἰς μάτην δηλαδή, γιατί τελικὰ στὴν οὐσία τίποτε δὲν ἀλλάζει, ἂν μέσα μας παραμένουμε οἱ ἴδιοι καὶ δὲν καταλάβουμε πὼς ἡ ἀλλαγὴ τοῦ χρόνου δὲν εἶναι τελικὰ οἱ συμβατικοὶ ἀριθμοὶ ποῦ διαφοροποιοῦνται, ἀλλὰ ἡ διαθεσὴ γιὰ προσέγγιση τοῦ Μυστηρίου τῆς Σωτηρίας, τὸ ὁποῖο καὶ ἀνακαινίζει τὴν καθημερινότητά μας, ἄρα καὶ τὸν ἴδιο τὸ χρόνο.

Παλιότερα οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι καὶ συνειδητοὶ πιστοὶ δὲν περίμεναν νὰ πληροφορηθοῦν τὴν ἔλευση τοῦ νέου χρόνου ἀπὸ τὰ Μ. Μ. Ε. , ὅπως γίνεται σήμερα, ἀλλὰ περίμεναν νὰ πᾶνε στὴν Ἐκκλησίαν, νὰ λειτουργηθοῦν, νὰ πάρουν τὸν Ἀγιασμό κ.λ.π. νὰ εὐχηθοῦν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο γιὰ νὰ καταλάβουν τὴν ἀλλαγὴ τοῦ χρόνου. Φυσικὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ τὴ συνόδευσαν πάντα καὶ κάποιες συναφεῖς ἐνεργεῖες, ὅπως ἡ ἀλλαγὴ τῶν ξύλων στὴ φωτιά (στὸ τζάκι) τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς, ἡ εἴσοδος στὸ σπίτι, πρωΐ-πρωΐ, τοῦ φρέκου νεροῦ καὶ τῆς εἰκόνας, τὸ κόψιμο τῆς κουλούρας τῆς

άγιοβασιλιάτικης στο τραπέζι, ἀφοῦ προηγουμένως τὴ σταύρωναν κ. ἄ ἀκόμη.

Σήμερα ἀπὸ τὰ παραπάνω πολὺ ἐλάχιστα διατηροῦνται, γιὰτὶ ὁ σύγχρονος καὶ σαρωτικὸς τρόπος ζωῆς δὲν ἐπιτρέπει τέτοιου εἴδους συμπεριφορὰς ἐπειδὴ θεωροῦνται παρωχημένες ἕως φαιδρὲς ἀπὸ πολλούς. Μόνο πού ἀντὶ νὰ εἶναι παρωχημένη ὅλη αὐτὴ ἡ ἐθιμικὴ πρακτικὴ καὶ ὁ ἐκκλησιαστικὸς τρόπος βιώσεως τῆς Γιορτῆς, καταντᾷ παρωδία ὅ, τι τὸ ἀντίθετο. Αὐτὸ δηλαδὴ πού προωθεῖ τὸ ψυχρὸ marketing, τὸ ὁποῖο δὲ νοιαζεται γιὰ νὰ ἀναπαύει καὶ νὰ εἰρηνεύει τὶς ψυχὰς , ἀλλὰ νὰ τὶς σκοτίζει μὲ ἔγνοιες καὶ πολὺ περισσότερο μὲ ἐγωῖσμό καὶ ἀπανθρωπία: τὰ θεμελια τοῦ κερδους δηλαδὴ.

Αὐτὴ ἡ θλίψη κατέχει, λοιπόν τὸν κάθε πιστὸ πού ἀγναντεύει τὸν συναθροπὸ του νὰ ἀναζητᾷ τρόπους ἑορτασμοῦ τοῦ Δωδεκαημέρου. Χωρὶς φυσικὰ νὰ γιορτάζει, δίχως νὰ γνωρίζει καλὰ καλὰ τὶ εἶναι καὶ πῶς νοηματοδοτεῖ τὴ ζωὴ του ἡ πάντιμος αὐτὴ ἐόρτιος παρένθεση τοῦ βίου. Ἀπὸ τὶς κορυφαῖες, μάλιστα.

Πρωτοπρεσβ. Κων. Ν. Καλλιανός